

משרד האוצר דוברות והסברה

כ"ו בתשרי התשע"ה
20 באוקטובר 2014
דב. 2014-1403

הודעה לעיתונות

הודעה לעיתונות

ועדת ששינסקי 2 ממליצה על הטלת "מס משאבי טבע" על רווחי יתר בשיעור של 42% יישום כלל הצעדים יכניס לקופת המדינה כ-400 מיליון ₪ בשנה

פרופ' איתן ששינסקי, יו"ר הוועדה לבחינת החלק היחסי אותו מקבלת המדינה כתוצאה משימוש במשאבי טבע (ועדת ששינסקי 2) הגיש היום את דו"ח הוועדה לשר האוצר, יאיר לפיד.

הוועדה מצאה כי מבנה מערכת מיסוי משאבי הטבע בישראל כיום אינו מבטיח כי לציבור חלק ראוי מהרווחים הנובעים ממשאבי הטבע המצויים בישראל. דו"ח קרן המטבע הבינלאומית שנכתב עבור הוועדה קובע כי מודל המיסוי הנוכחי על משאבי הטבע בישראל גורם לכך שבשיעורי רווחיות בינוניים עד גבוהים חלק הציבור ברווחים הוא מן הנמוכים בעולם.

בחינת הנתונים על ידי הוועדה העלתה כי חלק מפעילות משאבי הטבע בישראל מניבה שיעורי רווחיות הגבוהים בצורה משמעותית משיעורי רווחיות נורמליים וכי הנהנים העיקריים מרווחים אלו הן החברות להן ניתנה הזכות לעשות שימוש במחצב, בעוד שהציבור בישראל אינו מקבל את חלקו הראוי מרווחי המחצבים, זאת בשונה ממצב הדברים במשאבי הגז והנפט. הוועדה מצאה כי חלק הציבור ברווחים הנובעים מהחצבים בישראל (שיעור ה-GT) עמד על 23% בלבד בשבע השנים האחרונות, זאת לעומת חלק הציבור ברווחי הגז והנפט העומד על למעלה מ-50%.

בחודשים האחרונים קיבלה הוועדה לידיה את הערות הציבור על עיקרי המלצותיה ואפשרה לגורמים השונים להופיע בפניה במסגרת שני ימי שימוע שקיימה. הוועדה שבה ובדקה את חוות הדעת שהוגשו לה וקיימה שורה של דיונים על החומרים אשר הוצגו בפניה. לאחר בחינת מכלול הנתונים, ולאור הצורך להבטיח את המשך קיום תעשיית משאבי הטבע בישראל, החליטה הוועדה על עריכת שינויים מסוימים במערכת הפיסקאלית אשר הוצעה על ידה במסגרת טיוטת עיקרי המלצותיה.

עיקרי ההמלצות הסופיות של הוועדה:

הטלת מס משאבי טבע - מערכת מיסוי משאבי הטבע בישראל אינה מבטיחה כי הציבור יקבל את חלקו הראוי כאשר המחצבים מניבים שיעורי רווחיות גבוהים. על מנת להגיע למערכת מאוזנת בתחום חברי הוועדה סבורים כי יש להטיל מס רווחי יתר, על כלל המחצבים המצויים בישראל ועל אלו אשר יתגלו בעתיד. צעד זה צפוי להעלות את שיעור החלק אותו מקבל הציבור ל-46%-55%. הוועדה ממליצה כי המס יחושב על פי מודל המבוסס על דוחות הרווח וההפסד החשבונאיים, והוא ייגבה לאחר שיובטח לחברה

רח' קפלן 1, הקריה ירושלים 91030 טל': 02-5317201 פקס': 02-5695355

שיעור תשואה של 14% על נכסיה. הוועדה בחרה להבחין בשיעורי המס בין השקעות המניבות תשואות שבין 14%-20% לבין השקעות המניבות שיעורי תשואה גבוהים במיוחד העולים על 20%. לאור כך, שיעור המס בגין שיעורי תשואה העומדים על 14%-20% יעמוד על 25% ואילו שיעור המס על שיעורי תשואה העולים על 20% יעמוד על 42%. המס ייגבה על בסיס שנתי והוא יהווה כלי נוסף בתמהיל המיסוי הכולל תמלוג ומס חברות.

הטלת תמלוג אחיד על משאבי הטבע שאינם גז ונפט - שיעור התמלוגים כיום נע בין 10%-2% משווי המחצב (לאחר ניכויים שונים הקבועים בחוק). הוועדה ממליצה לקבוע שיעור תמלוגים אחיד על כלל משאבי הטבע בישראל אשר יעמוד על 5%. הוועדה סבורה כי שיעור תמלוג זה עולה בקנה אחד עם הנעשה בעולם וכי הוא יבטיח זרם הכנסות יציב למדינה אך לא יהווה נטל כבד על החברות המפיקות את המשאבים. בהתאם לכך, הוועדה ממליצה כי לאחר החלת מודל המיסוי המוצע, המדינה תגבה תמלוג של 5% בעבור כל כמות אשלג שנכרית. לדבר יש חשיבות רבה בהחלת מודל שיוכל לסייע לחברות בזמנים בהם מחירי הסחורות יורדים.

פיקוח של רשות המיסים על מחירי העברה - הוועדה ממליצה להתמקד בפעילות הפקת המשאבים ולא להטיל את המס על פעילות ההמשך. לאור כך הוועדה ממליצה על מספר צעדים אשר יבטיחו כי רווחים הנובעים מהמשאב לא יועברו הלאה לתעשיית ההמשך והציבור יוכל ליהנות מרווחים אלו. הוועדה מצאה כי במשאב הברום ישנו קושי לערוך הפרדה בין פעילות ההפקה לפעילות ההמשך וגיבשה מנגנון ייחודי לקביעת מחיר העברה עבור ברום.

הקמת גוף מתכלל לגביית תמלוגים - לצורך שיפור הליך הגבייה והבקרה ממליצה הוועדה לבחון העברת הסמכות לגביית תמלוגים לגוף אחד אשר יתמחה בעניין.

בחינת התמלוג על חומרי חציבה - הוועדה מצאה כי קיימים רווחי יתר בפעילות הפקת חומרי החציבה בישראל הנובעים מהיצע מוגבל של אתרי חציבה ומציפייה כי מצב הדברים באשר לזמינות חומרי החציבה צפוי אף להחריף. הוועדה סבורה כי המהלך הנכון ביחס לענף החציבה הוא מהלך רגולטורי אשר יגדיל את היצע חומרי הגלם ובכך ישנה את מצב הדברים בשוק ועימו את רווחי היתר הקיימים בענף ולא מהלך מיסוי שתכליתו למסות את רווחי היתר. בעיני הוועדה חלק המדינה הראוי בסקטור זה, הוא כזה אשר ישקף שלושה מרכיבים: היטל על ההשפעות החיצוניות השליליות של פעילות החציבה; דמי שימוש בקרקע המשקפים את הערך האלטרנטיבי של הקרקע; תמלוג המשקף את הגריעה של חומרי החציבה (נדירות המשאב). י

השארית מערכת המיסוי הנהוגה בתחום המים המינרליים על כנה - הוועדה אינה ממליצה לשנות את המצב בו חברות המים המינרליים משלמות על פי "תעריף מים לתעשייה" מהסיבות הבאות: לא מדובר במשאב מתכלה; כל יזם אשר יבקש להקים מפעל, יוכל לקבל רישיון הפקה אם יעמוד בדרישות החוק; המים המסופקים לחברות המים המינרליים אינם מים ייחודיים והם מסופקים גם לצרכנים הביתיים, למגזר החקלאי ולמגזר התעשייתי; בחינת רווחיות החברות בתחום לא העלתה שיעורי רווחיות חריגים. יחד עם זאת, בקשת חברות המים המינרליים לקבל מים ממקור ספציפי יכולה להטיל עלויות על כלל

צרכני משק המים. לפיכך, קוראת הוועדה לרשות המים לגבש עד פרסום הדו"ח הסופי מתווה הכולל את התשלום הייחודי לצרכנים הדורשים מים ממקור ספציפי ודרכי יישומו.

ועדת ששינסקי 2 הוקמה בקיץ 2013, כהמשך לוועדת ששינסקי הראשונה, על מנת לבחון את המדיניות הנהוגה כיום בכל הנוגע לחלק אותו מקבלת המדינה משימוש גורמים פרטיים במשאבי טבע לאומיים. בוועדה היו חברים נציגי משרד האוצר, בנק ישראל, משרד הכלכלה, משרד התשתיות הלאומיות, המים והאנרגיה, המשרד להגנת הסביבה, רשות מקרקעי ישראל, המועצה הלאומית לכלכלה ומשרד המשפטים. המלצות הוועדה הינן צעד משלים להמלצות ועדת ששינסקי הראשונה. ההמלצות של שתי הוועדות יחד מבטיחות כי הציבור יוכל ליהנות מהרווחים הנובעים מכלל משאבי הטבע הנמצאים בבעלותו ואלה שיימצאו בעתיד.

שר האוצר, **יאיר לפיד**: "הקמנו את הוועדה הזו מפני שבישראל צריך להתנהל משחק הוגן, לא יכול להיות שמנהלי ובעלי מניות חברת כ"ל ייהנו מרווחי עתק, באופן שהוא חסר פרופורציות לציבור הישראלי שהוא הבעלים החוקי של המחצבים האלו. אני מודע היטב לניסיונות להלך אימים עלינו ועל הציבור, הניסיונות אלו לא יצליחו. לאזרחי ישראל, לציבור הרחב, לאנשים שחיים כאן, יש זכות להנות משאבי הטבע".

יו"ר הוועדה, **פרופ' איתן ששינסקי**: "עקרונות הדו"ח שהוגש היום הן שהמדינה תקבל את חלקה הנאות בהכנסות ממשאבי הטבע ובאותה העת להשאיר תשואה נאותה ליזמים, התמהיל של תמלוגים יחד עם הטלת מס יתר משיג מטרה זו".

הממונה על התקציבים, **אמיר לוי**: "אני מברך על המלצות הוועדה, מדובר בדו"ח מאוזן שגובש לאחר עבודה מתמשכת ויסודית. פעלנו בשקיפות החל מתחילת עבודתה של הוועדה והעברנו לציבור את החומר שהוצג לוועדה ואת סיכומי הדיונים, קיימנו מספר שימועים לציבור שלאחריהם התקיימו דיונים רבים בהערות שנתקבלו. יישום ההמלצות יאפשר לציבור לקבל את חלקו הראוי תוך המשך פיתוחה של התעשייה".

ראש המועצה הלאומית לכלכלה, **פרופ' יוג'ין קנדל**: "הוועדה משלימה את התהליך שהתחיל בוועדת ששינסקי הראשונה, ומסדירה מדיניות מס נכונה, תוך מזעור עיוותים להחלטות השקעה, הגדלת חלק המדינה ככל שערך המשאב עולה, והקטנתו כאשר ערכו נמוך. הוועדה השקיעה זמן רב ובחנה לעומק את הנושא, והוציאה תחת ידה המלצות מאוזנות ואחראיות".

המשנה לנגידת בנק ישראל, **פרופ' נדין בודו-טרכטנברג**: "מסקנות הוועדה משקפות את האיזון הנדרש בין הצורך בשמירה על תשואה נאותה למשקיעים בפיתוח משאבי הטבע, הקיימים והעתידים להתגלות, לבין הצורך לוודא שהמדינה והציבור כולו יקבלו את החלק הראוי מהרווחים הנובעים משימוש במשאבי הטבע של המדינה".

לצפייה בדו"ח הוועדה הסופי:

http://mof.gov.il/Committees/NatureResourcesCommittee/Maskanot_FinalReport.pdf

